

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ В ОСВІТНЬО-ВИХОВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ {Тези}

Жаровська О. П.

- Аналіз наукової літератури дозволив визначити та охарактеризувати **рівні патріотичної вихованості студентів за визначеними критеріями та показниками – високий, середній, низький.**

Високий рівень патріотичної вихованості студентів характеризується глибоким розумінням сутності патріотизму, наявністю чітко аргументованої патріотичної позиції, стійкими ціннісними орієнтаціями. Студенти **виявляють інтерес до теми патріотизму**, володіють глибокими знаннями з української мови, історії України та намагаються покращити й поглибити ці знання. У студентів на цьому **рівні сформована ціннісно-патріотична свідомість, міжкультурна толерантність**, активна суб'єктно-патріотична позиція стосовно сучасних суспільно-політичних подій в Україні, беруть активну участь у молодіжній громадській діяльності та волонтерському русі.

Середній рівень патріотичної вихованості студентів характеризується поєднанням наявної чіткої патріотичної позиції, сформованими патріотично-ціннісними орієнтаціями, переконаннями та ідеалами. На цьому рівні студенти **мають системні знання про патріотизм, беруть участь в обговоренні сучасних подій в Україні**, в деяких випадках виявляють потребу в самоосвіті у цій галузі. Знання студентів з української мови та історії України є добрими та дуже добрими, вони цікавляться традиціями, звичаями, культурою українського народу. *Достатньо розвинений рівень толерантності* відносно представників інших народів дає можливість активно спілкуватися. Студенти активні в соціально-

політичній сфері, але для прояву ініціативи потребують підтримки викладачів або товаришів.

Низький рівень – характеризується пасивним ставленням до питань патріотизму, відсутністю чіткої патріотичної позиції, несформованими ціннісними орієнтаціями, відсутністю толерантності до представників інших культур. Студенти, які знаходяться на цьому рівні, **мають безсистемні знання про патріотизм, більшість із них не прагнуть поглибити свої знання з цього питання.** Потреба в активній патріотичній діяльності не має чітко виявленого характеру. Студенти безініціативні, ухиляються від участі у громадській роботі та патріотичних заходах; у них наявні елементи відчуженості в соціально-політичній сфері, байдуже ставлення до культури, традицій, звичаїв, історії свого народу; окремі студенти неадекватно оцінюють та реагують на події, котрі відбуваються на Сході нашої держави.

- У констатувальному етапі експериментального дослідження взяли участь 412 студентів, з них 203 експериментальної групи та 209 контрольної групи. Для визначення рівнів сформованості патріотизму студентів університету відповідно до кожного критерію застосовувалися **методи педагогічного дослідження: анкетування** («Як ви ставитеся до подій на сході України та волонтерської діяльності?», «Як ви розумієте патріотичну вихованість сьогодні?»); тестування, творчі завдання та контрольні роботи з гуманітарних дисциплін; опитувальники («Патріотизм у розумінні сучасної молоді» Н. Ковган); методики діагностування (ціннісних орієнтацій М. Рокича та толерантності В. Собкіна).

Результати констатувального етапу педагогічного експерименту свідчать, що **переважна більшість студентів як контрольної, так і експериментальної груп мають низький рівень патріотичної вихованості (55,4% та 60% відповідно).** Середній рівень виявлено у 25,5%

студентів контрольної групи та 22,2% – експериментальної групи. Високий рівень патріотичної вихованості наявний у 19,1% респондентів контрольної групи та 17,8% експериментальної групи. Таким чином дані констатувального етапу педагогічного експерименту вказують на недостатній рівень патріотичної вихованості, що не відповідає сучасним вимогам суспільства, та дозволяють зробити висновок про необхідність розробки комплексу умов патріотичного виховання студентів засобами освітньо-виховного середовища.

• **Модель патріотичного виховання студентів в умовах освітньо-виховного середовища** педагогічного університету містить такі блоки: цільовий, теоретико-методологічний, змістовий, операційно-технологічний та результативний.

Цільовий блок моделі патріотичного виховання студентів є системоутворювальним та визначає функціонування всіх інших компонентів. Цілі патріотичного виховання студентів представлено як такі, що можна діагностувати, тобто описані через результат: формування патріотичного світогляду на основі знання культури, мови та традицій свого народу у процесі засвоєння досвіду пізнавальної діяльності;

Теоретико-методологічний блок розробленої моделі патріотичного виховання студентів складають такі підходи: гносеологічний, аксіологічний, середовищний, герменевтичний, системний, діяльнісний, антропологічний, культурологічний та ін. До специфічних принципів патріотичного виховання студентів відносимо: принцип національної спрямованості; самоактивності і саморегуляції; полікультурності й толерантності; соціальної відповідальності; історичної й соціальної пам'яті, міжкультурної наступності.

Змістовий блок є найважливішим у моделі патріотичного виховання студентів. Зміст патріотичного

виховання складають наукові факти, поняття, ідеали, патріотичні почуття, морально-патріотичні якості, а також здібності, звички поведінки, котрі забезпечують реалізацію патріотичних ідей у практичній діяльності.

Операційно-технологічний блок побудовано на реалізації комплексу педагогічних умов патріотичного виховання студентів в умовах освітньо-виховного середовища, що були визначені та обґрунтовані на основі аналізу констатувального етапу експерименту, це зокрема такі: використання виховного потенціалу навчальних предметів з метою патріотичного виховання студентів; залучення студентської молоді до участі в соціально-значимих проєктах патріотичного спрямування; активне вивчення майбутніми учителями національно-культурної спадщини українського народу.

Виконане дослідження не претендує на вичерпне розкриття усіх аспектів означеної проблеми. Подальшого вивчення та розробки потребують інноваційні та інформаційні технології забезпечення патріотичного виховання студентської молоді